

ARTROZE

Door Jan Braet

Jan Braet kijkt naar kunst en het leven, in bloei en verval, zoals de rozen. Deze week de expo **Over my (dead) body** in galerie Geukens & De Vil, Antwerpen.

Na haar plotse overlijden vorige zomer prezen medestanders haar 'onverschrokkenheid' en haar 'kwetsbaarheid', twee eigenschappen die ze omschreven als 'machtige wapens tegen het onrecht'. De Oekraïense Oxana Shachko, medeoprichter van de militante feministische groepering Femen, werd amper 31. In 2014 had ze de groep verlaten en was ze haar land ontvlucht als opgejaagd wild. Ze vond asiel in Frankrijk en vestigde zich in Parijs, waar ze zich toelagde op een oude liefde, het schilderen van iconen. Curator Azad Asifovitch presenteert er een tiental in de expo *Over my (dead) body*, aangevuld met sculpturen van Katya Ev en tekeningen van Sofie Muller. Op de smartphone toont hij me Shachko's allereerste icoon, gemaakt toen ze negen jaar was. Een madonna, helemaal volgens de eeuwenoude regels van de kunst geschilderd: met tempera, eigeel en bladgoud op hout.

Op het eerste gezicht lijken de kleine anachronistische iconen die ze in haar laatste jaren schilderde pure afrekeningen met een diep religieus verleden, zo heiligschennend en uitdagend zijn ze. Een vrouwelijke Heilige Drievuldigheid op sneakers speelt doodgemoedereerd roulette. De naakte Christus aan het ene kruis vertoont een erectie, de andere gekruisigde is een naakte vrouw (de voorstelling van naakte martelaressen was absoluut taboe in de iconenschilderkunst). De aartsengel Michael van zijn kant verschijnt gewapend met een kalasjnikovgeweer. En sommige provocaties zijn niet eens zo gratuit, beweert Azad Asifovitch: zo zou de orthodoxe kerk belangen hebben in de gok- en de wapenindustrie. Maar Shachko's stijl is zo delicaat, de uitdrukking van de figuren zo vroom en zacht, dat het effect uiterst ambigu is, alsof er aan de snoeiharde satire toch een oprecht verlangen naar een zuivere religiositeit ten grondslag ligt, vergelijkbaar met die van de middeleeuwse iconenschilder Andrej Roeblev, voor wie Oxana Shachko een grote bewondering koesterde.

Ook haar landgenote Katya Ev verontrustte enkele keren de publieke orde toen ze met Hanna Subovka heel Moskou van noord naar zuid afliep, gewapend met een zes meter lange metalen staaf, of in Parijs vierentwintig zwaailichten en sirenes van de politie liet mee-

→

DRIEVULDIGHEIDSICOON
van Oxana Shachko,
medeoprichtster
van de militante
feministische
groepering
Femen.

dragen in een stille optocht. Maar in *Over my (dead) body* zorgt Ev met een ingetogen beschouwing over lichamelijke voor een mooie sculpturale aanvulling bij Shachko's iconen. Een maag, een nier, een baarmoeder en een long, licht geabstraheerd, in gips gegoten en glad gepolijst, vormen evenveel in het rond gestrooide organen van een *Corps Eclaté*. En voor de kamer van de galerie die vanwege het stucrelief op het plafond de *bonbonnière* wordt genoemd, zocht ze een geraamte van een bed in Louis XVI-stijl uit. Ze vulde het met melk, symbool van goddelijke levensdrank, zuivering en moederschap. Melk is bederfelijk, wie deze *Dôme du Silence* bezit, zal regelmatig het bed moeten verversen.

Sofie Muller sluit naadloos aan bij de onverschrokken omgang met kwetsbare lichamelijke en het gebruik van natuurlijke middelen. Geplaagd door een hernia was ze lange tijd niet in staat om sculpturen te maken. Ze taptte haar eigen bloed af voor een reeks kleine tekeningen op albast. Daarbij vertrok ze van levende modellen van wie ze in potlood de contouren schetste en onderwierp die al tekenend aan soms hallucinante vervormingen, in een toestand tussen wildgroei en bederf. Op de getekende lichamen bracht ze met het penseel bloederige vlekken aan die hun eigen vorm zochten: grillige landschappen, roodbruin en ook schimmelgroen door de oxidatie van het bloed. Een onweerstaanbare drang naar echtheid dreef haar, zo zei ze. ●

Tot 22 juni.

De naakte Christus aan het ene kruis vertoont een erectie, de andere gekruisigde is een naakte vrouw.